

OHLÉDNUTÍ ZA ŽIVOTEM VELIKÁNA Z MALOMĚSTA

I. ČÁST

Minulý měsíc uběhlo 130 let od úmrtí jedné z nejvýznamnějších osobností Dačic – Matěje Mikšíčka. Sluší se tedy napsat alespoň několik slov o tomto významném člověku a připomenout nám jeho neobyčejný životní příběh.

Matěj Mikšíček se narodil 3. února 1815 v nedalekém Toužíně, v usedlosti č. p. 10. Jeho rodiči byli František a Jana Mikšíčkovi. Matějovi rodiče se vzali 26. listopadu 1811. Dlouhotrvající studentská léta započal v Dačicích na místní městské dvoutřídní škole, která se nacházela v č. p. 118 naproti farnímu kostelu. Na podzim roku 1828 nastoupil Mikšíček na gymnázium ve Znojmě. V průběhu letních prázdnin mezi druhým a třetím ročníkem gymnázia se jeho rodina přestěhoval přímo do Dačic, konkrétně do domu na Havlíčkově náměstí, č. p. 97, na kterém je umístěna pamětní deska s jeho odkazem. Po absolvování čtvrtého ročníku studia znojmského gymnázia, bylo Mikšíčkovou snahou přejít na zbylé dva ročníky do Prahy. Z původního plánu nakonec sešlo a ony zbylé roky studia strávil v Hradci Králové. Zde ale skončil se špatnou známkou z mravů, což zapříčinilo jeho nepřijetí na filosofii v Litomyšli.

Následující školní rok (1834-1835) trávil u svého mecenáše, kněze Františka Devotyho v Mikulovicích, kde se věnoval divadlu pro české vlastence. Na podzim roku 1835 nastoupil ke studiím na Josefinu ve Vídni. Josefinum byla Vídeňská medicínsko-chirurgická akademie sloužící k výcviku vojenských lékařů pro armádu. Během druhého roku si však uvědomil, že toto studium ho nenaplnuje a nechal se z Josefina vyloučit. Následně byl přijat v Litomyšli k opakování šestého ročníku gymnázia, kde si opravil špatnou známku z mravů.

Mikšíček na podzim roku 1838 odešel studovat filozofická studia do Peště, kde se věnoval jak samotné filosofii, tak pod cizí identitou také mineralogii. Tu studoval za svého přítele, který studium tohoto předmětu nezvládal. Dvojí studiu bylo pro Mikšíčka náročné, a proto se rozhodl druhý ročník filozofických studií dokončit v Brně. Zde se seznámil s lidmi, kteří v dalších letech výrazně ovlivnili jeho život – profesorem morální filosofie Františkem Matoušem Kláčelem a novinářem Janem Ohéralem. Roku 1840 zkoušel Mikšíček studium kněžského semináře brněnské diecéze, u kterého vydržel pouhé dva roky. Posledním jeho studijním pokusem bylo studium hospodářství na filosofickém ústavu při minoritském klášteře v Brně.

Zde začal v roce 1842 pomáhat Františku Dieblovi s vydáváním *Moravskoslezského časopisu pro lid o polním a domácím hospodářství* (v originále: *Mährisch-schlesische Volkszeitschrift für Land- und Hauswirtschaft*). Překládání tohoto periodika do našeho mateřského jazyka, za honorář 2 zlaté měsíčně, nutno brát pouze jako Mikšíčkův přivýdělek. V následujícím roce si ovšem našel také první plnohodnotné zaměstnání jako druhý písař u administrátora Klevety, který byl administrátorem panství Třeštského a Velehradského a kterému toho roku přibylo k administraci také panství Ditrichštejnské, jmenovitě obce Sokolnice a Boskovice. Mikšíčkův si jako písař vydělal 18 zlatých měsíčně. Rovněž si přivydělával překladem pro Jana Ohérala, který redigoval v té době Karlu Winikerovi německý kalendář *Neuester Mährischer und Schlesischer Haus-Freund für Stadt und Land, oder, Gemeinnützlicher Volks-Kalender*. Mikšíček překládal Winikerův kalendář do češtiny. Ke konci roku 1843 byla Klevetovi nově nabytá administrace odebrána a Mikšíček byl pro nadbytečnost propuštěn.

Po propuštění odchází k rodičům zpět do Dačic, kde zůstal až do jara roku 1844. Následně odešel do Znojma, kde započal kariéru knihkupce v knihkupectví Arnošta Joniáše Fourniera. V lednu roku 1845 nastoupil do knihkupectví Eduarda Hölzla v Olomouci, kde setrval do konce dubna 1846. Zajímavou

pracovní zkušeností bylo ovšem jeho působení v knihkupectví vlastence a národního buditele Františka Wimmera v Brně, kdy se náš sledovaný buditel ocitl na samotné hraně zákona.

Nutno si uvědomit, že v této době panovala na území Rakouského císařství přísná cenzura a docházelo ke kontrolám balíků s knihami. Zmiňme, že pro knihkupce bylo ovšem pašování a prodávání zakázaných knih a časopisů velmi lákavým zdrojem nemalých příjmů. Do pašerácké aféry se na konci roku 1847 dostal i Matěj Mikšíček, když na podzim roku 1847 navštívil knihkupectví pana Wimmera pražský knihkupec Vincenc Paseka. Přes Mikšíčka dojednal odeslání zakázaných knih právě z Prahy. Ve stejný den jako balík z Prahy měl přijít i balík knih z Vídně. Připomeňme, že vídeňské zásilky podléhaly menší kontrole, jelikož se nepředpokládalo pašování právě z centra Rakouského císařství. Pražské zásilky byly většinou odvezeny na brněnské policejní ředitelství. Plán knihkupce Wimmera byl tedy zaměnit na nádraží oba balíky – do knihkupectví nechat odvézt pražský balík, jako by to byl ten vídeňský, a na policejní ředitelství přivést ke kontrole balík vídeňský, jakožto pražský. Plán se bohužel nevydařil a ke kontrole byl odeslán pražský balík zakázaných knih. Nastalá situace byla pro Mikšíčka komplikovaná, jelikož Vincenc Paseka nechal jako příjemce na balík napsat Mikšíčkovo jméno. Několik následných měsíců docházel kvůli tomuto problému Mikšíček na policejní ředitelství k výslechům.

Začátek revolučního roku 1848 tedy nezasáhl Matěje v příjemné situaci. O Matějově velmi nabitém revolučním roce ale zase příště...

Martin Lebr, FF MU – Martin Rychlík, řed. MMAg